

En skitse til handlingsdogmer

Sådan skaber vi byen sammen

Med afsæt i workshoppen *'Borgere som byskabere i stort og småt'* afholdt den 13. november 2017 hos Sager der Samler i Aarhus.

30 nysgerrige borgere, repræsentanter for fællesråd, ansatte i Aarhus Kommune og andre med interesse for at udvikle Aarhus som fysisk by deltog i workshoppen. Fire cases blev præsenteret og drøftet. Undervejs bød alle ind via gruppedrøftelser med svar på to spørgsmål: "Hvilke muligheder får vi øje på?" og senere på aftenen "Hvad har vi brug for fra hinanden?". Alle svarene blev efter workshoppen kogt sammen til bud på ialt 11 handlingsdogmer:

Hvilke muligheder får vi øje på?

- > Sådan får vi ting til at ske!
- > Dét vi kan gøre her og nu

1. Vi har lov til at gøre noget

Noget - og nogle gange meget - kan lade sig gøre uden tilladelser, og det kan nogle gange være en vej at gå at få tilgivelse snarere end tilladelse, som følge af systemernes omstændelighed. Naboskab, fællesskab, tryghed, hjælp og opbakning kan forstærke modet og lysten til at handle og bare gå i gang. Og skulle man alligevel ikke have lyst eller mod til at gå i gang uden tilladelse kan man hente information og måske tilladelse ved at gå i dialog med Kommunen. Nogle gange giver det mening at tøve og deponere sin beslutningskraft hos andre, men det kan give mening at udfordre sig selv på, hvor ens grænse skal være mellem at gøre og spørge.

2. Start i det små og i det konkrete

Det kan overraske, hvordan en lille praktisk aktivitet kan give et stort udbytte. Samtidig er det enkelt og overskueligt at gå i gang, når tærsklen for at deltage i at skabe noget sammen er sat lavt. Det trækker også flere mennesker til. Det er faktisk ok og ambitiøst at skulle samles om en lille ting. Lysten kombineret med enkeltheden kan blive to drivkræfter, der støtter hinanden i rent faktisk at få noget til at blive til virkelighed. Og ofte giver det måske også mening at bygge videre på noget allerede eksisterende for at få et større udbytte.

3. Gør dig tilgængelig og gør jer tilgængelige for hinanden

Det kan være godt med en hel palette af handlemuligheder og forskellige roller, som andre kan koble sig på, for så er der noget at vælge imellem, både i forhold til typer af handlinger og den energi, man skal skyde ind i fællesskabet som en ressource. Jo mere handlinger tager afsæt i det lokale og det nære, jo mere konkrete og meningsfulde kan handlingsfællesskaber personligt opleves. Et fælles projekt i en gade giver mulighed for mere kontakt og sammenhold om dét, der netop er fælles, men jo også om alt muligt andet, der opstår spontant og uplanlagt undervejs. Skab anledninger til at mødes, lær hinanden at kende og virk sammen. Ved at fortælle om sine erfaringer gør man sig også mere personligt tilgængelig for andre, der motiveres og får mulighed for at stille spørgsmål eller komme med egne forslag til handlinger. Klar og livsbekræftende kommunikationen skaber tilgængelighed og en lav tærskel for at

koble sig på initiativer og muligheder for at bidrage af lyst og ikke forpligtelse. Muligheder opstår, når man tør handle som individ og samtidig samarbejde med andre.

4. Giv ejerskab

Følelsen af ejerskab giver blod på tanden og ofte uventede ressourcer fra kilder, man ikke havde set flyde i retning af sagen, så derfor er det centralt at brede ejerskabet ud til flere. Man kan også tilbyde ejerskab gennem muligheden for at bidrage økonomisk, hvis man ikke selv kan lægge arbejdskraft eller anden form for ressource i det fælles initiativ.

5. Der er penge til aktivisme og visioner

Eksemplet med maling af Hammerhagen på en gavl i Skt. Annagade viser, at det er muligt at organisere sig omkring penge i et kvarter og realisere sin drøm. Idéer baseret på crowdfunding har store potentialer i at skabe mere beboeridentitet, flere herligheder i byrummet og en by, som mange flere har været medskabere af. Økonomiske bidrag er også en vej til at give flere ejerskab til byens udvikling. Udnyt også sponsormuligheder: Ofte er lokale virksomheder og forretningslivet lette at få med om bord, fordi de ofte kan få øje på en værdiskabelse, der gavner dem selv i forhold til lokalområdet.

6. Der er energi og identitet i det synlige

Som borgere kan vi bidrage til at lægge ekstra lag på byen, f.eks. med skabelse af gavlmalerier og byinventar i gadebilledet. F.eks. kan et gavlmaleri skabe og udtrykke en lokal, fælles identitet. Man kan også gå sammen om borgerskabte skulpturer til gadens eller baggårdens rum. Muligheden for at skabe et gavlmaleri eller et kunstværk eller anden form for byinventar i ens område er 100% til stede, hvis viljen er der! Det vil samtidig løfte lokale kunstnere frem og give dem synlighed.

Hvad har vi brug for fra hinanden?

> Sådan får vi endnu mere til at ske!

> Dét vi kan give hinanden for at kunne løfte og gøre samspillet mere kraftfuldt

7. Tag initiativ - og samarbejd mellem naboer

Vi skal turde blande os i den politiske dagsorden om byen og skabe en bred bevægelse nedefra. Det vil understøtte en forankring af fællesskaber blandt aarhusianere - og f.eks. virker 'venskabsgader' som en god idé, der binder handlingsfællesskaber sammen på nye måder. Nysgerrighed og mere information om, hvad der er muligt, er vigtigt for at bevæge sig fremad i en skabende proces. Vi skal tage skeen i egen hånd og ikke vente på, at vores nabo gør det! Vi har brug for naboskab og ikke løftede pegefingre. Vi skal sige JA til hinanden, ikke have alt for store forventninger, men starte i det små og konkrete for at komme i gang.

8. Vær fleksibel - og giv fleksibilitet som ressource ind i det fælles

Fleksibilitet er med til at understøtte de udfordringer, drømme og større visioner, som andre bringer ind. Flexibilitet skal derfor ses som en gave og en ressource, som byfællesskabet kan have gavn af for at kunne rumme og handle på mangfoldigheden og den konstruktive energi, der kommer mange steder fra. Nogle gange kan det i praksis være i form af afbureaukratisering eller at tillade anarkiet herske i det små.

9. Giv respons, del viden og netværk med hinanden

Der er brug for hjælp til at bygge bro mellem de forskellige typer af aktører i skabelsen af byen. Disse aktører er borgere, politikere, myndigheder, bygherrer og developere. Brobygningen til 'de andre' handler om at tilbyde og udvikle tillid, vilje til forståelse og gode intentioner. Videndeling, adgang til hinandens netværk og gode kommunikationskanaler er vejen til at nå ind til dét, vi har til fælles omkring byens udvikling. Magt, penge og tilegnelsen af andre former for ressourcer er centrale drivkræfter og konfliktzoner i byens udvikling. Også derfor er 'ærlig respons' vigtigere end 'venlig interesse', så ingen spilder tiden eller går fejl af hinanden. En nysgerrig og nyskabende kommunal indsats, deltagelse og procesledelse er i den forbindelse et vigtigt element, fordi kommunens rolle i byudviklingen er central. Nye fælles skridt findes i overgangen fra individuelle drømme om byen til fælles anerkendelse af de mulighedsrum for byskabelse, der ikke er tilgængelige i dag.

10. Se muligheder og skab drømme!

Vi skal skabe fælles drømme. Det giver energi, lyst og mod til at finde og udvikle trædestenene henimod realiseringen af drømmene. Mulighederne for at skabe nye former for boliger og mere kunst i gaderne er f.eks. mangfoldige i form af gavlmalerier, skulpturer, byinventar mm. Og god kvalitet får ofte lov til at stå uden hærværk. Spot 'huller' og uudnyttede potentialer i jeres gade og kvarter, som står og venter på jer.

11. Inviter hinanden op i helikopteren sammen for at udvikle bystrategier

Vi skal have mod til at se på det større billede og byudviklingen på den lange bane. Borgere, politikere, embedsmænd, developere har brug for at udvikle refleksionsrum, hvor de kan komme i reel dialog og have visionære og strategiske samtaler om byens udvikling.

Vi skal også skabe en adgang til en sådan strategisk og politikudviklende samtale for større, visionære byprojekter, startet af borgere. Og sammen undersøge, hvordan politikere og embedsmænd kan være nysgerrige på, hvordan morgendagens løsninger og kvaliteter i byudviklingen, f.eks. nye typer af boliger, også kan være borgerdrevne. Embedsfolk og politikere skal også kunne lytte til og omfavne borgernes visioner og indspil, ikke kun til bygherrer og developere. For at højne kvaliteten i byplanlægningen gennem styrkelse af det aktive borgerskab, i jagten på den mangfoldige og levende by.

En fælles nysgerrighed på at afprøve og udvikle nye forretnings- og samarbejdsmodeller er et vigtigt fælles fokus og redskab. Vi skal være nysgerrige på at stille spørgsmål til grundvilkår, regler osv., som ofte udgør et 'glasloft' for at realisere drømme og visioner. Ofte er grundantagelserne en drøftelse værd og faktisk mulige at bearbejde og ændre i fællesskab.

Strategiske samtaler næres af åbenhed og nysgerrighed over for hinanden – og modet til at turde gå ud på ukendt grund sammen – for at skabe den gode by.

"Når en idé får en krop, bliver den til en aktion. Den skal have arme, ben, hjerte, hoved og sjæl. Hvis ikke den har en krop, kan den ikke røre nogen, og hvis den ikke rører nogen, har den ingen konsekvenser" - Olafur Eliasson.